

καί ὀρηκτικότητα, μέ μιὰ γνήσια δραματική ὄψη. Θρύψαλλα αὐτῆς τῆς γραφῆς εἶναι τὰ «Ποιήματα γιά ἕνα καλοκαίρι». Ὅμως ὁ «Θάνατος τοῦ Μύρωνα» παραμένει σημαδιακά μιὰ φιλοσοφία ζωῆς καί θανάτου, μιὰ ἀντίσταση σ' ἕναν ζοφερό κόσμο θανάτου, μιὰ ἐλπίδα τέλος γιά ζωή. Ἐδῶ πρέπει νά προσθέσω πῶς ὁ ὑπαρξισμός μέ ἐπηρρέασε ἀποφασιστικά, καθώς ἡ ἀγωνία ζωῆς προέρχεται ἀπό βασικά ψυχολογικά προβλήματα, καθρέφτης μιᾶς κοινωνικῆς πραγματικότητας. Μέ τὰ «Ποιήματα γιά ἕνα καλοκαίρι» ἐπιστρέφω σέ παλιές λυρικές φόρμες τοῦ «Δύσκολου Θάνατου». Τό «Νοσοκομεῖο Ἐκστρατείας» εἶναι, μαζί μέ τήν ποιητική σειρά «Ποιήματα τῆς τελευταίας Ἀνοιξῆς» μιὰ σειρά ἀμέσων βιωμάτων καθώς ἀποστασιοποιοῦνται πρὸς τό τέλος γιά νά ἀντικειμενοποιηθοῦν στά μάτια ἐνός τρίτου, πράγμα πού γίνεται συνειδητά στό «Ἀργό Πετρέλαιο». Ὅλες αὐτές οἱ ποιητικές συλλογές ἐκδίδονται τώρα σ' ἕναν τόμο μέ τό γενικό τίτλο «Ὁ Δύσκολος Θάνατος». Πρόκειται γιά μιὰ ἀποκατάσταση τῶν παλιῶν βιβλίων, γιά μιὰ ἀναδημιουργία, τολμῶ νά πῶ, τῶν παλιῶν βιβλίων. Τέλος ὑπάρχει καί μιὰ ἀνέκδοτη ποιητική συλλογή πού δέν συμπεριλαμβάνεται σ' αὐτόν τόν τόμο, οἱ «Ἠδῆς στόν Πρίγκηπα», μιὰ καινούρια, ἐντελῶς διαφορετική γραφή.

Ποιά εἶναι τὰ χαρακτηριστικά τῆς ποιήσῆς σας;

Νομίζω πῶς τό κυριότερο χαρακτηριστικό εἶναι ἡ ἀδυναμία νά ὀλοκληρωθεῖ κανεῖς σέ μιὰ ἀνθρώπινη σχέση. Περισσότερο ἀκόμα, μιὰ δυσκολία νά χαρεῖ κανεῖς τή ζωή. Ἐνα αἶσθημα θανάτου καί ἀνημπορίας πλανᾶται μέσα σέ μιὰ τελείως μοντέρνα καί τεχνική κοινωνία. Γι' αὐτό καί στά ποιήματα πολὺ συχνά ὑπάρχουν στοιχεῖα μηχανικά δεμένα μέ μιὰ βαθύτερη δίψα γιά ζωή. Ἐτσι ὁ τόμος αὐτός προσκαλεῖ τὸν ἀναγνώστη νά παρακολουθήσει μιὰ πορεία ζωῆς, στό βαθμὸ πού αὐτή ἡ ἴδια ζωὴ ἀναπαράγεται μέσα ἀπὸ τὰ ποιήματα. Αὐτὰ στηρίζονται στὴν ἔμπνευση καί ὄχι στὴν κατασκευή, πείθονται, ἐλπίζω, γιά τὴν ἀλήθεια τους. Μ' αὐτό τὸν τρόπο νομίζω πῶς μπορούμε νά μιλάμε γιά μιὰ ποίηση αὐθεντική.

Νίκος Ἀλέξης Ἀσλάνογλου

Ποίηση

Κώστα Ε. Τσιρόπουλου: «Οἱ Ἄγγελοι»

Ἄν ἡ ποίηση εἶναι ἡ ἀποκαλυπτικότερη πράξη τῆς ζωῆς μας, «Οἱ Ἄγγελοι» τοῦ Κώστα Ε. Τσιρόπουλου εἶναι ἕνα πλήρες ποιητικό βιβλίο καθώς οἱ ἀποκαλύψεις του πραγματοποιοῦνται σέ χώρους ὑλικούς καί ὑπερβατικούς, μέ τό ἀμάλγαμά τους νά ἔχει ἐπιτευθεῖ ἀπόλυτα καί πού κάτω ἀπ' τὴν ἀδιάρρητη δεσποτεία τους ζεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πού ἡ καθημερινὴ του ματιά καί αἴσθησις στομαθμένη ἀπὸ συμπαιγνὰ σχήματα ἀδυνατεῖ νά διατρήσει. «Οἱ Ἄγγελοι» ἔρχονται μετὰ ἀπὸ μιὰ δοκιμασία τεσσάρων ποιητικῶν βιβλίων («Ἠδεῖο γιά μοναχικὲς φωνές», «Ἀνάμεσα σέ νύχτες», «Ἐγκαυστική Κυριακῶν καί Γιορτῶν», «Μαῦρο καλοκαίρι») πού εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νά ξεκαθαρίσει τὰ σύμβολά του καί νά φτάσει σ' αὐτό τό εἶδος τῆς ἀποφθεγματικῆς, ἀφοριστικῆς ποίησης πού εἶναι τό δλόδικό του ποιητικό πρόσωπο μέσα στο σύγχρονο ἑλληνικό ποιητικό λόγο. Ἐνα λόγο πού συχνά οἰστρηλατημένο τὸν διακρίνουμε νά πάσχει ἀπὸ ἔλλειψη καταγραφῆς ἐνῶ δουλεμένο νά ὑποφέρει ἀπὸ ἀναμία. Στούς «Ἄγγελους», ἀντίθετα, ὑπάρχει μιὰ σοφὴ οἰκονομία ἀνάμεσα στίς ἐνστικτώδεις συλλήψεις καί τὴν καίρια, ἀκαριαία διατύπωση τους, ἀνάμεσα στό θερμοῦργο οἴστρο καί τό ἐπίμονο σμίλημα πού τὸν ἀξιοποιεῖ. Ἀποκαθαρμένες οἱ λέξεις τοῦ Τσιρόπουλου ἀπ' ὄ,τι τοὺς ἔχει προσθέσει ἡ ἀφαίρεσις ἡ περιπέτεια τους «ἐν τῷ κόσμῳ», χάρη στόν «τρόμο πού μ' αὐτόν τίς ἀντιμετωπίζει γιά τὴ λειτουργία τους μέσα στό ποίημα» (γιά νά θυμηθοῦμε μιὰ δική του ἔκφραση), ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα νά μᾶς ξαναβαπτίζουν τὸν ἤδη γνωστό μας κόσμο, νά γίνονται πολυφωνικὲς, πολὺχυμες, μιὰ συμπυκνωμένη δύναμη ἡ καθεμιὰ τους ὥστε συχνά μιὰ ἢ δύο μόνο λέξεις νά συγκροτοῦν ἕνα βαρὺ στίχο. Παρά τὴν αὐστηρότητα τῆς γραφῆς, ὁ τρόπος πού διατυπώνεται καί διαχέεται τό ποιητικό αἶσθημα εἶναι λαγαρός, οἱ εἰκόνας αἰφνίδιες, δραστηρικὲς μέ συνέπεια νά διανοίγουν σέ ἐπάλληλα νοήματα καί αἰσθήσεις, ἡ στερεότητα τῶν ὑλικῶν γραφῆς του γίνεται στερεότητα τοῦ κόσμου πού μᾶς ἀποκαλύπτουν. Γι' αὐτὴ τὴν ἀποκαλυπτικὴ διάσταση, κυρίως, τῆς ποίησης τοῦ Τσιρόπουλου θά ἤθελα νά μιλήσω πού στοὺς «Ἄγγελους» παίρνει συχνά μιὰ ἀνατριχιαστική, ἐφιαλτικὴ ὄψη καθώς μᾶς περνᾶ μέσα ἀπὸ τὰ γνωστά καί φθαρμένα ὄργανα τοῦ ὑλικῶν μας κόσμου, σέ μέσα ἀπὸ ἕνα λαγοῦμι σκοτεινὸ, γιά νά μᾶς φτάσει σέ θέες ξάστερες, στό φῶς μιᾶς

ανάστασης πού είναι προσωπική κατάκτηση, ανάσταση πού είναι ή παραδοχή μιάς καθαρής και άπόλυτης μοναξιάς:

«Σφαλίζω βιβλία καιω χαρτιά / συντριβω κοντύλια πού χτυπούσαν τό θάνατο / Βγαίνω στην άκρη τ' ουρανού / και περιμένω. / 'Η καρδιά μου έρμη φωτιά». Διακρίνουμε ξαφνικά τήν έλευθερία μας ν' άνθίζει μέσα άπ' τό σώμα μας, σέ μιά καινούργια γνωριμία μαζί του, τά μέλη μας νά γίνονται διόδοι γιά τήν κατανόηση μυστηρίων έξω άπό μās, τόν κάθε έρωτικό θρίαμβο νά επισπεύδει τήν πράξη του θανάτου. Γιατί τό αίμα τών «'Αγγέλων» είναι άκριβώς αυτή ή υπεραισθητή πραγματικότητα πού κυκλοφορεί μέσα τους, χωρίς δι-σταγή ή άμφιβολία, αλλά ως ή μόνη πού μās διακατέχει (άσχετη μ' όποιαδήποτε υπερεαλιστική γραφή πού προϋποθέτει γιά τόν ποιητή τήν έκπληξη τής άποκάλυψης, άφου ένωθε νά ζει σ' έναν κόσμο διαφορετικό άπ' αυτόν πού ξαφνικά γνωρίζει) και καθώς τή διακρίνει διαρκώς μπροστά του και ή λογαριάζει έτσι ως ή μόνη νόμιμη, τή διατυπώνει μέ τρόπον φυσικούς, άβίαστους. 'Ετσι θά δείτε τούς «'Αγγέλους» νά κυκλοφοροϋν όπως τά μηχανάκια και τ' αυτοκίνητα στίς πόλεις πού κανένα δέν έντυπωσιάζουν πιά, οί πίο ξένες στά γήινα μάτια μας όράσεις και αισθήσεις, μέ τρόπο άπόλύτως φυσιολογικό. Σ' αυτή τή λειτουργία άγνωρίζω τήν έμπιστοσύνη του Τσιρόπουλου στο άφηρημένο ούσιαστικό πού τό χρησιμοποιεί συχνά και πού χάρη στην τοποθέτηση πού του γίνεται εικόνογραφεί μιά ένταση άγνωστη μέ τή σύμφυτη άοριστία του.

Μέ τούς «'Αγγέλους» του θά χαρακτηρίσα τόν Τσιρόπουλο ως ένα ραβδοσκόπο του έρωτα ως όρου άυτογνωσίας, γνωριμίας και άπώλειας τών άλλων και του κόσμου, όρου γιά αούτοπέρβαση πού χρησιμοποιεί τά ύλικά και τ' άποκαΐδια του πάθους —άφου τό δό-ξασε— γιά τό ξάνοιγμα σ' ένα χόρο μονα-κικής, άλαζονικής άυτοκατάφησης. Και δέν ξερω άλλο ποιητή, στην Έλλάδα, πού νά εξαγιάζει έτσι τόν έρωτα, πού στην έπιθυμία του σώματος νά έχει δει ή νά βλέπει άνοιχτό τόν ουρανό, όσο κι αν γνωρίζει τήν πικρή σοδειά. 'Ως ποιητής του έρωτικού πάθους δέν κατολισθαίνει στην κόλαση γιατί δέν βλέπει τό σώμα μέσα στην ύποκριτική του συνθήκη πού τό έξόπλισαν και πού ή έγνοιά της και ή άντιμετώπισή της γέννησε τούς καταραμέ-νους, τό βλέπει στην αούθυπαρκτη άλήθεια του, στην τυφή και άκέραιη έλξη του προς τό άλλο σώμα. Δέ μυκτηρίζει, ό σπαραγμός και τά δάκρυά του είναι γιά τό ύποχόμενο θαύμα πού δέν άπόφερε ή ένωση έτσι ώστε νά έχουμε τούς «ύφαντές μαδημένα στεφάνια», όχι γιατί ύποχρεώθηκε ν' άντίσταθει στίς

βαθύτατες ύπαρξιακές του άλήθειες. "Ενα δάσος σκοτεινό σωμάτων είναι «Οί "Αγγε-λοι» μέ βόγγους ν' αναδίνονται συνεχώς άπ' αυτό, σώματα σέ μιά συν-λειτουργία αίματος αλλά τό καθένα μονάχο του μέ μιά προγενέ-στερη έρωτική μνήμη, σπαραγμένο άπό μιά μνήμη θανάτου πού τό κάνει μέσα άπ' τό πάθος νά θέλει νά κερδίσει τή διάκριση και τήν άθανασία του. Γενικά τά σώματα μέσα στους «'Αγγέλους» είναι βαριά άπό μνήμη, άυτοαγνωρίζονται και άλληλοαγνωρίζο-νται άπό τή μνήμη, σά νά είναι τυφλά άπό μάτια, μνήμη τής φύσης, του σώματος, του χρώματος, μνήμη μιάς ύπαρξης πριν τή δική τους. «Μή λησμονήσεις τή φωτιά / σ' άντι-κριστούς καθρέφτες / τρόπια του ψεύδους άντιφεγγιές / τά μαύρα ράκη τών ήμερών σου / χαμένη ή φεγγοβολή / οί ζωφόρες σκιές λωμένες / ύδράργυρος ζωντανός πνίγει τήν κτίση / συμπαγής ή άπάτη σέ καταβυ-θίζει».

Θ' άναρωτηθεί κανείς γιατί «Οί "Αγγελοι» χρησιμοποιήθηκαν ως τίτλος σ' ένα έργο πού αναδίνει μιά όσμη καμένη σάρκας, πού κερ-δίσει τίς άλήθειες της μέ τό αίμα κι όχι μέ τό μελάνι. Γιατί άκριβώς οί άγγελοι είναι αυτή η υπεραισθητή πραγματικότητα, ή πανταχού παρούσα όμως, πού πετυχαίνει τήν άβαρση, τό μεταβολισμό τών φθαρτών σέ άφθαρτα, τών ήλιων σέ μάρμαρο σκληρό, πού ύψώ-νεται μέσα άπ' «τή πολιτεία τή νύχτα», «τή ταβέρνα», «τό νάιτ κλάμπ», «τό άλλο σπίτι», «τό πάρκο», «τούς φίλους». 'Ετσι καθώς μās λέει σ' ένα σημείο: «έν είδες άκόμη / έξω άπ' τό μεγάλο καθρέφτη / τόν κάθετο χωρισμό του σιματός / τόν άγγελο νά σπάζει τίς ραφές / νά λευτερώνει γλαυκή τήν ψυχή». Πιστεύω πώς ή ποιητική δύναμη του Τσιρό-πουλου και ή πρωτοτυπία του ταυτόχρονα είναι τό διαρκές πέρασμά του άπ' τό σαρκικό πάθος στη θεολογική όραση του κόσμου, μέσα σέ μιά διάσταση επιδεικτική τών πίο έκπληκτικών μεταμορφώσεων και βυθομετρή-σεων, καθώς τό πιστοποιούν και «Οί "Αγγε-λοι» του, τό τελευταίο του βιβλίο πού τό κοσμήι ένα έξοχο πρωτότυπο έργο του Γιάννη Τσαρούχη.

Θανάσης Θ. Νιάρχος

